

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКА ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО
АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Факультет менеджменту
Кафедра менеджменту та економіки**

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

*галузі знань 0306 „Менеджмент і адміністрування”
напряму підготовки 6.030601 „Менеджмент”
професійного спрямування „Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”
варіативної компоненти „Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень”*

Кіровоград, 2012

Управління інноваціями : методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни та контрольні завдання для слухачів заочної форми навчання / З. В. Смутчак. – Кіровоград : КЛАНУ, 2012. – 40 с.

Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни та контрольні завдання для слухачів заочної форми навчання містять перелік тем, обов'язкових для вивчення на даному курсі, контрольні завдання для слухачів заочної форми навчання, що складаються з теоретичних питань, двох задач та ситуаційних вправ.

Призначено для слухачів галузі знань 0306 „Менеджмент і адміністрування” напряму підготовки 6.030601 „Менеджмент” професійного спрямування „Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності” варіативної компоненти „Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень”.

Розглянуто і рекомендовано до друку і використання в навчальному процесі на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № 3 від 31.10.2012 р.

Рецензент: І. В. Олійник, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та економіки

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОС- ТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	5
2 ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	29
3 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	35
4 ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	37
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС.....	40

www.klapau.kr.ua

ВСТУП

Нормативна дисципліна «Управління інноваціями» передбачена освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Аналіз сучасної економічної практики свідчить, що високих результатів підприємства можуть досягати лише за систематичного і цілеспрямованого новаторства, націленого на пошук можливостей, які відкриває середовище господарювання щодо виготовлення і впровадження нових видів товарів, нових виробничих і транспортних засобів, освоєння нових ринків і форм організації виробництва. Це передбачає особливий, новаторський, антибюрократичний стиль господарювання, в основі якого — орієнтація на нововведення, систематична і цілеспрямована інноваційна діяльність.

Тому для сучасної економіки є найважливішим завданням оволодіти знаннями та навичками у сфері інноваційної діяльності. На це і спрямована програма курсу «Управління інноваціями».

Мета вивчення курсу - формування системи знань з управління інноваційною діяльністю, визначення стратегії і тактики інноваційного забезпечення суб'єктів господарювання.

Завдання вивчення курсу - допомогти студентам глибоко засвоїти теорію і практику управління інноваціями на підприємстві, опанувати стратегію і тактику інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень.

Предмет вивчення дисципліни - процес, в ході якого наукова ідея доводиться до стадії практичного використання і починає давати економічний ефект, тобто набуває економічного змісту, а його результат (нововведення) доведене до стадії комерційного використання і одержання ознак ринку.

Вивчення курсу передбачає, що студенти опанували знаннями з таких дисциплін: «Вища математика», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Економічний аналіз» тощо.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати основні моделі інноваційної поведінки як на рівні держави, так і на рівні окремої компанії;

- складові частини інноваційного процесу та головні перешкоди, які виникають на кожному етапі;
- сучасні методи генерування інноваційних ідей;
- напрями та зміст інноваційної політики держави і підприємства.

Вміти:

- організувати інноваційну діяльність відповідних структур виробничого та комерційного напрямків;

– провести дослідження виробничо-господарських ситуацій підприємств (організацій) у ринкових умовах;

- особисто генерувати інноваційні ідеї;
- ініціювати та керувати інноваційними процесами;
- оцінювати результати інноваційної діяльності.

Бути ознайомлені з основними тенденціями технологічного розвитку і парадигмою розвитку інноваційного менеджменту у провідних країнах світу.

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

№ теми	Тема	Всього	Кількість годин			Сам. робота
			лекційні	практ	сем	
1	Сутність понять управління інноваціями	19				19
2	Інноваційна діяльність як об'єкт управління	22	1	1		20
3	Державна підтримка інноваційних процесів	19				19
4	Організаційні форми інноваційної діяльності	19				19
5	Управління інноваційним розвитком організації	21	1	1		19
6	Управління інноваційним проектом	18				18
7	Управління ризиками в інноваційній діяльності	20	1	1		18
8	Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації	22	1	1		20
Всього:		162	4	4		154

Тема 1. Сутність понять управління інноваціями

Сутність поняття «інновація». Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень. Сучасні аспекти нововведень та розвитку конкуренції.

Управління інноваціями як сукупність принципів, методів і форм управління інноваційними процесами й інноваційною діяльністю. Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.

Інновації в теоріях економічного розвитку. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 1:
Л № 9, 13, 18, 21, 23, 29.**

Тестові завдання до теми 1

1 Управлінська діяльність, спрямована на одержання у виробництві нової виробничої якості різноманітної особливості (продуктової, технологічної, інформаційної, організаційної та ін.) у результаті розробки й реалізації управлінських рішень, - це:

- a) менеджмент організацій;
- b) виробничий менеджмент;
- c) інноваційний менеджмент;
- d) інвестиційний менеджмент.

2 Основна увага інноваційного менеджменту спрямоване на:

- a) визначення сутності інноваційних процесів;
- b) ефективність діяльності підприємства;
- c) ефективність нововведень, впроваджених в діяльність підприємства;
- d) всі відповіді правильні.

3 Комерційні секрети, відомості, що складають комерційну цінність, не відомі і не доступні третім особам.:

- a) інновація;
- b) новація;
- c) нововведення;
- d) ноу-хау.

4 Процес, за допомогою якого нововведення передається по комунікаційних каналах між членами соціальної системи в часі:

- a) створення ІІ;
- b) поширення ІІ;
- c) дифузія ІІ.

5 Інформаційний процес, форма й швидкість якого залежить від потужності комунікаційних каналів, особливості сприйняття інформації господарськими суб'єктами, їхньої здатності до практичного використання цієї інформації називається:

- a) створення ІІ;
- b) поширення ІІ;
- c) дифузія ІІ.

6 Проміжок часу між виникненням новинки й впровадженням її в нововведення:

- a) інноваційний цикл;
- b) інноваційна стадія;
- c) інноваційний процес;
- d) жодної вірної відповіді.

7 Період від зародження ідеї, створення нового товару і його практичного використання до моменту зняття його з виробництва:

- a) інноваційний процес;
- b) життєвий цикл товару;
- c) науково-інноваційний цикл;
- d) жодної вірної відповіді.

8 Виявлення раніше невідомих властивостей, знаків, явищ об'єктивно існуючого світу, які вносять корінні зміни у рівень нашого пізнання:

- a) винахід;
- b) відкриття;
- c) нововведення;
- d) інновація.

9 Процес перетворення наукового знання в інновацію, що задовольняють соціальні нові потреби; послідовний ланцюг дій, що охоплює всі стадії створення новинки й впровадження у практику:

- a) нововведення;
- b) інноваційний процес;
- c) винахід;
- d) інновація.

10 Експериментальні або теоретичні дослідження, спрямовані на одержання нових знань, результатом яких можуть бути теорії, гіпотези, методи і т.п. – це:

- a) фундаментальні дослідження;
- b) прикладні дослідження;
- c) розробки;
- d) винахід.

11 Період поширення інновації, для якого характерні дуже малі значення параметрів зростання, — це:

- a) дифузія;
- b) трансферний період;
- c) інкубаційний період;
- d) період Кондратьєва;
- e) правильні відповіді a) і d).

12 Які із наведених структурних джерел економічного розвитку М. Портер вважав найголовнішими?

- a) виробничі чинники;
- b) інвестиції;
- c) інноваційна діяльність;
- d) інституційні чинники;
- e) всі наведені вище відповіді правильні;
- f) правильні відповіді a), b) і c).

13 Спосіб економічного зростання шляхом кількісної зміни виробничих чинників на основі існуючого науково-технічного рівня називають:

- a) екстенсивним;
- b) інтенсивним;
- c) інноваційним;
- d) інкрементальним.

14 Теорію циклічних криз, в основі якої — середній термін життя основного капіталу, вкладеного у засоби виробництва, сформулював:

- a) Х. Кларк;
- b) К. Маркс;
- c) Й. Шумпетер;
- d) Ф. Агійон;
- e) Ф.-А. Хайєк.

15 М. Кондратьєв є автором:

- a) теорії технократичного детермінізму;
- b) теорії довгих хвиль;
- c) теорії сталого розвитку;
- d) моделі інноваційної економіки.

Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт управління

Сутність понять «інноваційний процес» і «інноваційна діяльність». Етапи інноваційного процесу на макро- та мікрорівні. Особливості фундаментальної наукової діяльності, прикладних науково-дослідних розробок, проектно-конструкторських і науково-технічних робіт, виробничої інноваційної діяльності. Оцінка факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на інноваційну діяльність організації.

Учасники інноваційної діяльності. Завдання управління інноваційною діяльністю. Технологія управління інноваціями.

Сфера інноваційної діяльності. Ринковий механізм (ринок новацій, ринок інвестицій, ринок чистої конкуренції нововведень) та інфраструктура інноваційної діяльності.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 2:
Л № 9, 13, 18, 21, 23, 29, 50.**

Тестові завдання до теми 2

1 Складна динамічна система дії і взаємодії різних методів, факторів й органів керування, які займаються науковими дослідженнями, створенням нових видів продукції, удосконалюванням устаткування і предметів праці, технологічних процесів і форм організації виробництва на основі новітніх досягнень науки, техніки; плануванням, фінансуванням і координацією НТП; удосконаленням економічних важелів і стимулів; розробкою системи мір з регулювання комплексу взаємообумовлених заходів, спрямованих на прискорення інтенсивного розвитку НТП і підвищення його соціально-економічної ефективності – це

- a) інноваційний менеджмент;
- b) інноваційна діяльність;
- c) інновація;
- d) інноваційне планування.

2 Вкажіть правильну послідовність етапів інноваційної діяльності, спрямованої на створення нового товару:

- a) генерування ідей, розроблення концепції товару, розроблення і створення дослідного зразка, пробне виробництво;
- b) пошук ідей і їх оцінювання, розроблення конструкції товару, виготовлення дослідного зразка, промислове виробництво товару;
- c) генерування ідей, оцінювання та відбір перспективних ідей, розроблення концепції товару, розроблення і створення дослідного зразка, пробний маркетинг.

3 Технологія інноваційного менеджменту — це:

- a) діяльність спрямована на створення і використання результатів наукових досліджень та розробок;
- b) сукупність способів впливу об'єктів управління на учасників інноваційного процесу з метою спонукання їх до створення і реалізації інновацій, що мають практичну цінність для підприємства і формують його конкурентні переваги;
- c) сукупність способів з розробки, підготовки, і переходу на новий продукт;
- d) сукупність способів впливу суб'єктів управління на учасників інноваційного процесу з метою спонукання їх до створення і реалізації інновацій, які мають практичну цінність для підприємства і формують його конкурентні переваги.

4 До методів індивідуальної роботи не відносяться метод:

- a) аналогії;
- b) інверсії;
- c) ідеалізації;
- d) синектики.

5 Коли якийсь факт, предмет чи явище підказує нове конструктивне, технологічне чи дизайнерське вирішення нового товару використовується метод:

- a) аналогії;
- b) інверсії;
- c) ідеалізації;
- d) синектики.

6 Метод розумової атаки запропонував:

- a) П.Друкер;
- b) Буш Р.Я.;
- c) А.Осборн;
- d) Дж. У. Хефеле.

7 Сфера інноваційної діяльності включає ринок чистої конкуренції, ринок капіталів та:

- a) ринок нових виробів;
- b) ринок збуту;
- c) ринок ресурсів;
- d) ринок новацій.

8 Ринок новацій — це:

- a) сфера обігу капіталу, де суб'єктом виступають, з одного боку, організації та особи, які зайняті в науковій сфері, а з іншого — організації та особи, які здійснюють інвестиції;
- b) сукупність об'єктів інтелектуальної власності, яка характеризується цілісністю і для якої властива новизна порівняно з попередніми новаціями;
- c) сукупність продавців і покупців, які здійснюють операції зі схожими товарами в ситуації, коли жоден з учасників не впливає істотно на рівень поточних цін;
- d) усі відповіді правильні.

9 Ринок чистої конкуренції — це:

- a) сфера обігу капіталу, де суб'єктом виступають, з одного боку, організації та особи, які зайняті в науковій сфері, а з іншого — організації та особи, які здійснюють інвестиції;
- b) сукупність об'єктів інтелектуальної власності, яка характеризується цілісністю і для якої властива новизна порівняно з попередніми новаціями;
- c) сукупність продавців і покупців, які здійснюють операції зі схожими товарами в ситуації, коли жоден з учасників не впливає істотно на рівень поточних цін;
- d) усі відповіді правильні.

10 Ринок капіталу — це:

- a) сфера обігу капіталу, де суб'єктом виступають, з одного боку, організації та особи, які зайняті в науковій сфері, а з іншого — організації та особи, які здійснюють інвестиції;
- b) сукупність об'єктів інтелектуальної власності, яка характеризується цілісністю і для якої властива новизна порівняно з попередніми новаціями;
- c) сукупність продавців і покупців, які здійснюють операції зі схожими товарами в ситуації, коли жоден з учасників не впливає істотно на рівень поточних цін;
- d) усі відповіді правильні.

11 До інноваційної інфраструктури не включають організації, що надають послуги:

- a) консалтингові;
- b) аудиторські;
- c) маркетингові;
- d) інформаційно-комунікативні;
- e) освітні;
- f) включають усі названі.

12 Юридичне поняття, що охоплює сукупність авторських та інших прав на продукти інтелектуальної діяльності, що охороняються законодавчими актами держави, — це:

- a) винахід;
- b) інтелектуальний продукт;
- c) інтелектуальна власність;
- d) нематеріальні активи підприємства;
- e) патенти;
- f) промислова власність.

13 Нові за виглядом, формою, розміщенням частин або побудовою технічні конструкції — це:

- a) промислові зразки;
- b) корисні моделі;

- c) винаходи;
- d) ноу-хау.

14 Які з перерахованих функцій не належать до інноваційної інфраструктури?

- a) підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації підприємців та інших учасників інноваційного процесу;
- b) захист прав інтелектуальної власності;
- c) захист прав споживачів;
- d) просування інноваційних проектів, науково-технічних розробок і наукоємної продукції.

15 До методів активізації творчого пошуку відносяться методи:

- a) розумової атаки, записника Хефеле, колективного блокнота (метод 635);
- b) контрольних запитань, фокальних об'єктів, морфологічного аналізу, вільних асоціацій (синектики);
- c) аналогії, інверсії, ідеалізації;
- d) гірлянд асоціацій і метафор, Дельфи, фокальних об'єктів, морфологічного аналізу.

Тема 3. Державна підтримка інноваційних процесів

Роль держави у забезпеченні інноваційних процесів. Інновації як фактор економічного зростання. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економічного зростання національної економіки України. Ринкові механізми у галузі наукової та науково-технічної діяльності.

Способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів. Методи державної підтримки інноваційної діяльності. Вплив державних, приватних і громадських структур. Національна інноваційна система.

Сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні, особливості інноваційного розвитку в провідних індустриальних країнах.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 3:
Л № 1, 2, 3, 4, 7, 30, 38.**

Тестові завдання до теми 3

1 Елементом опосередкованої державної підтримки інноваційної діяльності є:

- a) фінансування інноваційних проектів з бюджетних коштів;
- b) організація конкурсів при розподілі бюджетних коштів;
- c) формування державної інноваційної структури;
- d) пільгове оподаткування.

2 Елементом прямої державної підтримки інноваційної діяльності є:

- a) зменшення податку на приріст інноваційних витрат;
- b) пільгове оподаткування дивідендів юридичних і фізичних осіб, які одержані за акціями інноваційних підприємств;
- c) правове регулювання інноваційного процесу;

d) відстрочка податкових платежів.

3 Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» бюджетне фінансування наукових досліджень здійснюється шляхом:

- a) венчурного фінансування;
- b) лізингового фінансування;
- c) базового фінансування;
- d) кредитного фінансування.

4 Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» фінансування наукових досліджень здійснюється такими фондами і установами:

- a) Державним фондом фундаментальних досліджень;
- b) українськими комерційними банками;
- c) українськими венчурними фондами;
- d) українськими інвестиційними фондами.

5 Державна інноваційна політика, яка передбачає визначення державою головних цілей і пріоритетних напрямів науково-технологічного та інноваційного розвитку країни, — це політика:

- a) соціальної орієнтації;
- b) технологічного поштовху;
- c) ринкової орієнтації;
- d) цілеспрямованої зміни економічної структури господарського механізму.

6 Укладення центральними чи регіональними органами державного управління договорів із суб'єктами інноваційної діяльності щодо розроблення й виробництва інноваційних продуктів, технології та послуг — це:

- a) інструменти державної інноваційної політики з боку попиту;
- b) інструменти державної інноваційної політики з боку пропозиції;
- c) інструменти створення сприятливого середовища для інноваційного процесу.

7 Державна фінансова підтримка інноваційних проектів означає:

- a) їх пряме фінансування з Державного бюджету без повернення вкладених коштів;
- b) безвідсоткове кредитування за рахунок бюджетних коштів;
- c) часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування інноваційних проектів за рахунок бюджетних коштів;
- d) повну або часткову компенсацію за рахунок бюджетних коштів відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам чи іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;
- e) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;
- f) майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування»;
- i) правильні всі наведені вище відповіді;
- j) неправильна відповідь a);
- k) неправильні відповіді a) і b).

8 Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути:

- a) фізичні і (або) юридичні особи України,
- b) фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав,

с) особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність.

д) всі варіанти правильні

9 Фінансово-промислова група створюється:

а) за постановою Кабінету Міністрів України;

б) за рішенням Фонду держмайна України;

с) за рішенням Мінекономіки України;

д) за Генеральною угодою про спільну діяльність, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

10 Фінансово-промислова група ліквідується:

а) за постановою Кабінету Міністрів України;

б) за рішенням Фонду держмайна України;

с) за рішенням Мінекономіки України.

Тема 4. Організаційні форми інноваційної діяльності

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія - комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіси», «інкубатор інновацій».

Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Організація впровадження й трансферу наукових інновацій. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку. Особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах.

Інноваційні венчурні фонди. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.

Науково-технічне співробітництво. Форми інтеграції науки і виробництва. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій. Види виробничої та технологічної кооперації.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 4:
Л № 9, 13, 18, 21, 23, 29.**

Тестові завдання до теми 4

1 Інноваційна стратегія для венчурних фірм складається:

а) з мінімізації ризику;

б) з передавання своїх розробок експлорентам, віолентам, патієнтам, комувантам;

с) з розвитку консалтінга;

д) з реклами власних розробок.

2 Інноваційна стратегія для експлорента складається:

а) з компенсації своїх втрат від діяльності конкурентів;

б) із створення нових сегментів ринку;

с) з найменшення якості продукції;

д) із стимулювання нової генерації моди.

3 Інноваційна стратегія для патієнта складається:

- a) з роботи на вузький сегмент ринку, що розвивається;
- b) із завоювання долі ринку інших компаній;
- c) з проведення політики радикальних нововведень;
- d) з диверсифікації виробництва.

4 Інноваційна стратегія для віолента складається:

- a) з роботи по скороченню нераціональних витрат;
- b) з радикальної зміни структури керівництва компанією;
- c) з роботи на масового споживача;
- d) з промисловим шпигунством.

5 Інноваційна стратегія для комутанту складається:

- a) з прогнозування майбутніх нововведень;
- b) з роботи на етапі подіння циклу випуску продукції;
- c) з створення комфортних умов роботи для персоналу;
- d) з росту якості випускаємої продукції.

6 Науковими дослідженнями займаються корпорації, які можуть направляти на самофінансування своїх НДДКР грошові кошти, зароблені від продажу своєї продукції в обсязі:

- a) 2-5 %;
- b) 5-10 %;
- c) 15-20%.

7 Продукт, який знаходиться на рівні ідей, макетного або дослідного зразка, притаманний для:

- a) технопаркових структур;
- b) інкубаторів бізнесу;
- c) технополісів;
- d) підприємств на початковій стадії становлення.

8 Діяльність яких підприємств зв'язана зі створенням об'єктів промислової власності, проектуванням, виробництвом та експлуатацією машин, обладнання, організацією виробничих процесів з урахуванням їх функціонального призначення, безпеки та економічності?

- a) технопаркових структур;
- b) інкубаторів бізнесу;
- c) інжинірингових підприємств;
- d) підприємствам на початковій стадії становлення.

9 Які підприємства сприяють розвитку інноваційного процесу і спеціалізуються на впровадженні невикористаних патентовласниками технологій, просуванні на ринок ліцензій перспективних винаходів, доведенням винаходів до промислової стадії?

- a) технопаркові структури;
- b) впроваджуючі підприємства;
- c) інжинірингові підприємства;
- d) підприємства на початковій стадії становлення.

10 Які підприємства перетворюють вхідні ресурси (основні й оборотні фонди, інвестиції, інтелектуальні ресурси) у вихідні інноваційні послуги?

- a) технопаркові структури;
- b) впроваджуючі підприємства;
- c) інжинірингові підприємства;

d) підприємства на початковій стадії становлення.

11 Які підприємства являють собою невеликі, але дуже гнучкі і ефективні структури, які створюються з метою апробації, доробки і доведення до промислової реалізації «ризикових» інновацій?

- a) технопаркові структури;
- b) впроваджуючи підприємства;
- c) інжинірингові підприємства;
- d) інноваційні підприємства, які діють на основі венчурного фінансування.

12 В Україні конкуренція перейшла з якої форми в яку?

- a) з прихованої в явну форму;
- b) з явної у приховану;
- c) в Україні немає конкуренції на ринку інноваційних послуг.

13 Основною перевагою великого підприємства є:

- a) освоєння нової продукції та технології;
- b) отримання надприбутку за рахунок збільшенні випуску продукції (реалізації послуг);
- c. наявність тісних зв'язків з державними структурами.

14 Лабораторії на великих підприємствах мають можливість об'єднати в себе вчених у багатьох галузях знань для того, щоб:

- a) розвивати інновації по всіх можливих напрямках;
- b) спроби вирішити багатогранні проблеми не провалилася через брак знань у будь-якому напрямку науки;
- c) розвивати науковий потенціал держави шляхом надання вченим робочих місць.

15 Яке об'єднання включає у себе підприємства різних галузей промисловості, науки, торгівлі, транспорту, сфери послуг і фінансові установи?

- a) технопарк;
- b) регіон науки і техніки;
- c) технополіс;
- d) фінансово-промислова група.

Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації

Стратегічне управління інноваційним розвитком організації. Стратегія нововведень і їхня класифікація. Взаємозумовленість інноваційної політики та стратегії нововведень організації. Особливості розроблення, впровадження та реалізації стратегії нововведень.

Планування інноваційної діяльності. Продуктово-тематичне, техніко-економічне, оперативно-календарне планування інновацій.

Вплив структури управління на інноваційні можливості організації. Узгодження організаційної структури управління із стратегією нововведень.

Мотиваційний механізм інноваційної діяльності. Форми та методи стимулювання інноваційної діяльності. Організаційно-економічні форми стимулювання інноваційної активності працівників.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 5:
Л № 9, 13, 18, 21, 23, 26, 29, 36, 40, 41.**

Тестові завдання до теми 5

1 Добробут суспільства (пріоритет розвитку країни) визначаються:

- a) масою факторів виробництва;
- b) обсягом інвестицій;
- c) ефективністю інноваційної діяльності;
- d) формуванням бюджету.

2 З точки зору рівня розвитку країн міжнародної кооперації та інтеграції в технологічне ядро не входить наступна країна:

- a) Франція;
- b) Україна;
- c) Німеччина;
- d) Англія.

3 До ядра технологічного укладу відносять такі види діяльності:

- a) сільське господарство;
- b) електронна промисловість;
- c) видобувна промисловість;
- d) суднобудування.

4 Ключові фактори технологічного укладу:

- a) виробництво електроенергії;
- b) будівництво автомобільних шляхів;
- c) мікроелектроніка;
- d) розвиток підприємництва.

5 Цільова підсистема системи інноваційного менеджменту складається із таких компонентів:

- a) прямі інвестиції;
- b) оплата праці обслуговуючого та ремонтного персоналу;
- c) формування портфеля новшеств та інновацій;
- d) придбання «ноу-хау».

6 На сучасному етапі технологічної революції підприємства намагаються:

- a) зрівняти частку новшеств з інноваціями;
- b) збільшити частку новшеств реалізовану в інноваціях;
- c) знизити рівень новшеств у порівнянні з інноваціями;
- d) накопичувати новшества.

7 Інноваційна стратегія реалізується за допомогою:

- a) прогресивних нестандартних обґрунтованих;
- b) тактичних дій керівництва підприємства;
- c) реалізації проектів НДДКР.

8 Відповідальність за реалізацію інноваційної стратегії зазвичай покладається на:

- a) прогресивних нестандартних обґрунтованих;
- b) розробників новаторських ідей;
- c) виконавців проекту;
- d) керуючих підприємства.

9 Сутність якої інноваційної стратегії полягає у проведенні часткових, неприципових змін, що дозволяють удосконалити раніше освоєні продукти,

технологічні процеси, ринки в рамках вже складених в організації структур і тенденцій діяльності?

- a) адаптаційна стратегія;
- b) стратегія інноваційної імітації;
- c) стратегія вичікування.

10 Яка інноваційна стратегія передбачає використання прийомів агресивної маркетингової політики, що дозволяє виробникові закріпитися на вільному сегменті ринку?

- a) адаптаційна стратегія;
- b) стратегія інноваційної імітації;
- c) стратегія вичікування.

Тема 6. Управління інноваційним проектом

Інноваційний проект: поняття та основні види. Життєвий цикл інноваційного проекту. Фінансування інноваційного проекту.

Управління реалізацією інноваційних проектів. Ресурсне забезпечення інноваційного проекту. Інформаційне забезпечення. Інвестиційне забезпечення. Створення та використання різних організаційних форм проектного управління. Управління персоналом у процесі реалізації інноваційного проекту.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 6:
Л № 9, 13, 16, 18, 21, 23, 29, 42, 46, 51.**

Тестові завдання до теми 6

1 Інноваційний проект — це:

- a) план довготермінових фінансових вкладень;
- b) програма дій з використання фінансових ресурсів;
- c) система взаємозв'язаних цілей і програм їхнього досягнення, що являють собою комплекс науково-дослідних дослідно-конструкторських, виробничих, організаційних, фінансових, комерційних й інших заходів, відповідним чином організованих, оформлених комплектом проектної документації, що забезпечують ефективне вирішення конкретного науково-технічного завдання (проблеми), вираженого в кількісних показниках і приводить до інновації;
- d) завдання з визначеними вихідними даними і плановими результатами (цілями), що обумовлюють засіб його вирішення
- e) правильні всі відповіді.

2 Організації різних форм власності, що сприяють основним учасникам проекту у виконанні завдань проекту й утворюють разом з ними інфраструктуру інноваційного підприємництва, — це:

- a) Замовник;
- b) Проектувальник;
- c) Постачальник;
- d) Виконавець;
- e) Науково-технічні ради;

f) Підтримуючі структури проекту.

3 Специфічна організаційна структура, очолювана керівником проекту і створювана на період здійснення проекту з метою ефективного досягнення його цілей –це:

- a) Ініціатор;
- b) Інвестор;
- c) Проектувальник;
- d) Команда проекту;
- e) Науково-технічні ради;
- f) Підтримуючі структури проекту.

4 Юридичні особи, які несуть відповідальність за виконання робіт відповідно до контракту, –це:

- a) Замовник;
- b) Інвестор;
- c) Проектувальник;
- d) Постачальник;
- e) Виконавець;
- f) Науково-технічні ради.

5 До етапів інноваційного проекту, розглянутого як процес не відноситься:

- a) Формування інноваційної ідеї (здуму);
- b) Розробка проекту;
- c) Криза проекту;
- d) Реалізація проекту;
- e) Завершення проекту.

6 Розрахунок показників ефективності альтернативних варіантів проекту з урахуванням імовірності їхньої реалізації визначається на етапі:

- a) Формування інноваційної ідеї і постановка мети проекту;
- b) Маркетингових досліджень ідеї проекту;
- c) Структуризації проекту;
- d) Аналіз ризику і невизначеності;
- e) Вибір варіанта реалізації інноваційного проекту.

7 Структура проекту — це:

- a) спосіб управління проектом;
- b) комплекс взаємовідносин, що пов'язує виконавців проекту між собою;
- c) сукупність взаємозв'язаних елементів і процесів проекту, які представлені з різним ступенем деталізації.

8 Дві ієрархічні схеми, які між собою зв'язані як ієрархія виробів та ієрархія робіт (нижній рівень відповідає пакетам робіт, які необхідні при розробці сіткового графіка), називаються:

- a) дерево цілей;
- b) дерево робіт;
- c) дерево ризиків;
- d) матриця відповідальності.

9 Матриця відповідальності – це:

- a) схема, що пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями (використовується для контролю відповідності розподілу ролей цілям проекту);

b) схема, що пов'язує ресурси з організаціями-постачальниками (використовується для контролю розподілу та використання ресурсів проекту).

10 Проекти дослідження і розвитку — це:

- a) проекти, спрямовані на випуск і продаж нових продуктів і зв'язані з будівництвом споруд, удосконаленням технологій, розширенням присутності на ринку та ін;
- b) проекти, зосереджені на науково-дослідній діяльності, розробленні програмних засобів опрацювання інформації, нових матеріалів і конструкцій тощо;
- c) проекти, націлені на реформування системи управління, створення нового підрозділу організації, проведення науково-практичних конференцій і семінарів тощо.

11 Вид інвестиційної діяльності, при якому спеціалізована компанія (яка виконує функції інвестора) купує вказане клієнтом майно та передає йому це майно в користування за оплату, з можливістю переходу права власності по закінченні терміну - це:

- a) форфейтинг;
- b) франчайзинг;
- c) лізинг;
- d) кредит;
- e) венчурний капітал.

12 Позика у грошовому вигляді або в товарній формі на умовах її повернення й сплати відсотків - це:

- a) форфейтинг;
- b) франчайзинг;
- c) венчурний капітал;
- d) кредит;
- e) лізинг.

13 Спосіб фінансування коштів великих компаній, банків, страхових, пенсійних та інших фондів в акції малих інноваційних фірм, що мають значний потенціал зростання і реалізують інноваційні проекти з високим рівнем ризику - це:

- a) форфейтинг;
- b) франчайзинг;
- c) венчурний капітал;
- d) кредит;
- e) лізинг.

14 Форма ліцензування, при якій одна сторона надає іншій стороні відшкодувальне право діяти від свого імені (реалізовувати товари), сприяючи тим самим розширенню ринку збуту - це:

- a) форфейтинг;
- b) франчайзинг;
- c) венчурний капітал;
- d) кредит;
- e) лізинг.

15 Фінансова операція, що перетворює комерційний кредит на банківський - це:

- a) форфейтинг;

- b) франчайзинг;
- c) венчурний капітал;
- d) кредит;
- e) лізинг.

Тема 7. Управління ризиками в інноваційній діяльності.

Основи теорії управління ризиками. Суть поняття ризику, його економічна природа. Багатоваріантність, гнучкість і неповторність способів дій конкретній ситуації. Стадії оцінки ризиків.

Класифікація ризиків. Ефективність організації управління ризиком. Валютний ризик. Процентний ризик. Інноваційні ризики.

Принципи управління інноваційним ризиком: системного підходу; принципи обґрунтованості заходів та дій; принцип економічності; принцип послідовності; гнучкість стратегії управління ризиком тощо.

Методи управління ризиками. Створення спеціальних фондів, трансфер, прогнозування та моделювання втрат. Оцінка ризику за допомогою умови мінімізації рівня видатків на весь життєвий цикл проекту, розрахунок ступеня ризику у вартісному еквіваленті, оптимізація техніко-технологічних параметрів.

***Рекомендована література для самостійного вивчення теми 7:
Л № 9, 13, 18, 21, 23, 29, 30, 31.***

Тестові завдання до теми 7

1 Інноваційним ризиком слід називати:

- a) небезпеку небажаних відхилень від очікуваних станів у майбутньому, із розрахунку яких приймають рішення в теперішньому;
- b) можливість недоотримання запланованих ресурсів;
- c) можливість не реалізації інноваційного проекту;
- d) можливість втрати інвестицій при реалізації інноваційних проектів.

2 Скільки різновидів ризику може виникнути при реалізації інноваційних проектів?

- a) два;
- b) три;
- c) чотири;
- d) п'ять.

3 Походження ризиків зв'язане з:

- a) неоднозначністю майбутнього, невизначеністю багатьох процесів і подій;
- b) неоднозначністю процесів і подій, що відбувалися у минулому;
- c) неоднозначністю дії керівництва інноваційного проекту.

4 За характером причин, що їх викликають, інноваційні ризики бувають:

- a) систематичні і несистематичні;
- b) економічні й політичні;
- c) ризики випадкових подій та злочинних дій;

d) контрольовані та неконтрольовані.

5 За інтенсивністю прояву інноваційні ризики бувають:

- a) майбутні й ретроспективні;
- b) економічні й політичні;
- c) помірні й сильні;
- d) що швидко й помірно проявляються.

6 За можливістю страхування інноваційні ризики бувають:

- a) ризики, що страхуються і не страхуються;
- b) економічні й політичні;
- c) помірні й сильні;
- d) ризики прямих і непрямих збитків.

7 Який з інноваційних ризиків, спричинених факторами макросередовища вказаний, вказано неправильно?

- a) економічний;
- b) соціально-політичний,
- c) природно-економічний;
- d) посередницький.

8 Метою аналізу інноваційних ризиків є:

- a) оцінка загроз, що діють на підприємство зовні;
- b) оцінка виникнення труднощів, що стають на шляху реалізації інноваційних проектів;
- c) надання оцінки усім можливим видам ризиків інноваційних проектів;
- d) надання інтегральної оцінки розвитку всіх ресурсів, що беруть участь у реалізації інноваційного проекту.

9 Ідея якого з методів оцінки ризику в коригуванні базової норми дисконту, що вважається безризиковою або мінімально прийнятною?

- a) метод коригування норми дисконту;
- b) аналіз чутливості критеріїв ефективності;
- c) аналіз вірогідності розподілів потоків платежів;
- d) імітаційне моделювання.

10 Який з методів дозволяє здійснити коригування не норми дисконту, а очікуваних значень потоку платежів?

- a) метод коригування норми дисконту;
- b) аналіз чутливості критеріїв ефективності;
- c) метод достовірних еквівалентів;
- d) імітаційне моделювання.

11 Який з методів дозволяє сумістити дослідження чутливості результативного показника з аналізом вірогідніших оцінок його відхилень?

- a) метод коригування норми дисконту;
- b) аналіз чутливості критеріїв ефективності;
- c) метод достовірних еквівалентів;
- d) метод сценаріїв.

12 Обмеженням якого методу є вихідна передумова того, що проект повинен мати доступне для огляду чи розумне число варіантів розвитку?

- a) метод коригування норми дисконту;
- b) дерево рішень;

- c) метод достовірних еквівалентів;
- d) метод сценаріїв.

13 Інвестування фінансових ресурсів у більше ніж один вид інновацій, тобто процес розподілу інвестицій між різними об'єктами вкладень, які безпосередньо між собою не зв'язані, називається:

- a) диверсифікацією;
- b) хеджуванням;
- c) страхуванням ризику.

14 Передача певних ризиків страхової компанії називається:

- a) диверсифікацією;
- b) хеджуванням;
- c) страхуванням ризику.

15 Процес страхування ризику від можливих збитків шляхом переносу ризику зміни ціни від однієї особи на іншу називається:

- a) диверсифікацією;
- b) хеджуванням;
- c) страхуванням ризику.

Тема 8. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації

Ефективність інноваційної діяльності. Характеристика результатів і ефективність витрат на інноваційну діяльність. Інноваційна діяльність як об'єкт інвестування.

Обґрунтування економічної ефективності інноваційного проекту. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Аналіз інноваційних проектів в умовах невизначеності. Оцінка впливу невизначеності на ефективність інноваційного проекту. Врахування проектних ризиків в оцінці ефективності інноваційних проектів.

**Рекомендована література для самостійного вивчення теми 8:
Л № 8, 18, 26, 30, 47, 50.**

Тестові завдання до теми 8

1 Який з указаних видів ефектів інноваційного проекту важче за все оцінити кількісно?

- a) науковий;
- b) економічний;
- c) соціальний;
- d) екологічний.

2 У якості результатів інноваційного проекту можуть виступати:

- a) тільки абсолютні показники тривалості витрат і вигод;
- b) як абсолютні так і відносні показники ефективності використання ресурсів;
- c) не тільки абсолютні й відносні, а й динамічні показники;
- d) жодної правильної відповіді.

3 Під ефективністю інновації розуміють:

- a) порівняння результатів і витрат;

- b) порівняння кількості здійснених і заключених контрактів;
- c) порівняння залучених кількості ресурсів до даного інноваційного проекту та базового.

4 Відношення приведеної вартості прибутків, отриманих у різні періоди здійснення інноваційного проекту до приведеної вартості його витрат характеризує показник ефективності:

- a) чиста приведена вартість;
- b) індекс прибутковості;
- c) період окупності з урахуванням дисконтування;
- d) внутрішня норма рентабельності.

5 Сума різночасових чистих грошових надходжень від реалізації інноваційного проекту, приведених до вартісного рівню базового періоду, є показником ефективності:

- a) чиста приведена вартість;
- b) індекс прибутковості;
- c) період окупності з урахуванням дисконтування;
- d) внутрішня норма рентабельності.

6 Норма дисконту, при якій чиста приведена вартість дорівнює нулю характеризує показник:

- a) чиста приведена вартість;
- b) індекс прибутковості;
- c) період окупності з урахуванням дисконтування;
- d) внутрішня норма рентабельності.

7 Інноваційний проект можна вважати ефективним, якщо:

- a) індекс прибутковості більше одиниці;
- b) індекс прибутковості дорівнює одиниці;
- c) індекс прибутковості менше одиниці.

8 Інноваційний проект можна вважати ефективним, якщо:

- a) внутрішня норма рентабельності проекту дорівнює ставці кредиту;
- b) внутрішня норма рентабельності проекту менше ставки кредиту;
- c) внутрішня норма рентабельності проекту більше ставки кредиту.

9 Якщо чистий приведений дохід інноваційного проекту більше 0, то проект можна вважати:

- a) прибутковим;
- b) неприбутковим;
- c) проектом, що не приносить прибуток але й не має збитків.

10 Якщо індекс рентабельності інновацій менше 1, то інноваційний проект можна вважати:

- a) прибутковим;
- b) неприбутковим;
- c) проектом, що не приносить прибуток але й не має збитків

2 ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Робота складається з трьох теоретичних питань, двох практичних завдань і ситуаційної вправи.

Теоретичні питання (обирається за номером студента в журналі групи).

Варіант 1

- 1) Охарактеризуйте становлення теорії інноваційного розвитку протягом другої половини XIX - початку XX ст.
- 2) Опишіть сутність і завдання інноваційної діяльності на підприємстві.
- 3) Опишіть стадії етапу комерціалізації нововведення.

Варіант 2

- 1) Наведіть основні положення теорії довгих хвиль М. Кондратьєва.
- 2) Які етапи комплексної підготовки виробництва?
- 3) Опишіть модель стратегічного планування інноваційної діяльності.

Варіант 3

- 1) Опишіть сутність інноваційної теорії Й. Шумпетера. Що у ній принципово нове?
- 2) Хто є суб'єктами інноваційної діяльності?
- 3) Охарактеризуйте етапи інноваційного процесу.

Варіант 4

- 1) Охарактеризуйте теорії технократичного суспільства. У чому полягають їх недоліки?
- 2) Чим зумовлена наявність інноваційного лага?
- 3) Охарактеризуйте модель інноваційного процесу в окремій фірмі.

Варіант 5

- 1) Наведіть основні характеристики інноваційної економіки та підприємницького суспільства за П. Друкером.
- 2) Які чинники стимулюють підприємство до залучення інновацій?
- 3) Охарактеризуйте загальну модель інноваційного процесу з урахуванням трансферу нововведень.

Варіант 6

- 1) Охарактеризуйте зміну парадигми інноваційного розвитку. В чому ви вбачаєте якісно нову рису сучасного етапу соціально-економічного і технічного прогресу?
- 2) Як ви розумієте поняття «новація», «нововведення», «інновація»?
- 3) Наведіть приклади фірм-інноваторів.

Варіант 7

- 1) У чому сутність екстенсивного, інтенсивного та інноваційного типів економічного розвитку?
- 2) Наведіть класифікацію інновацій за Й. Шумпетером.
- 3) Охарактеризуйте етапи планування створення нового товару.

Варіант 8

- 1) Які чинники стимулюють підприємство до залучення інновацій?
- 2) Що таке товар-новація? Яких видів може бути нова продукція, що виводиться на ринок?

- 3) Охарактеризуйте типи інноваційної політики підприємства і покажіть їх зв'язок із стратегією.

Варіант 9

- 1) Охарактеризуйте види попиту на товар за ставленням до нього споживачів.
- 2) Вкажіть головні завдання інноваційної політики підприємства незалежно від типу обраної стратегії.
- 3) Охарактеризуйте основні складові інноваційної політики.

Варіант 10

- 1) Охарактеризуйте внутрішні чинники впливу на попит.
- 2) Поясніть вплив організаційної культури на інноваційну політику підприємства.
- 3) Наведіть приклади взаємодії маркетингової і технічної складових інноваційної політики на стадії освоєння інновації.

Варіант 11

- 1) Опишіть основні принципи формування інноваційної політики.
- 2) Якими методами визначається рівень інноваційного потенціалу організації?
- 3) Охарактеризувати слабкі та сильні сторони організації, що впливають на його інноваційний потенціал.

Варіант 12

- 1) З чого починається підготовка виробництва до випуску нової продукції?
- 2) У чому полягає сутність управління інноваціями на підприємстві?
- 3) Опишіть модель стратегічного планування інноваційної діяльності.

Варіант 13

- 1) Охарактеризуйте види оперативного планування інноваційної діяльності.
- 2) Які складові інноваційного потенціалу організації?
- 3) В чому особливості життєвого циклу інновації з довготерміновим етапом НДДКР?

Варіант 14

- 1) Охарактеризуйте сутність мережевих методів управління інноваційними проектами.
- 2) У чому сутність інноваційної інфраструктури?
- 3) У чому особливість заснування та діяльності венчурних фірм?

Варіант 15

- 1) Які переваги мережевих організаційних структур щодо створення та використання інновацій?
- 2) Охарактеризуйте основні складові сфери інноваційної діяльності
- 3) Наведіть порівняльну характеристику різних типів технологічно орієнтованих спільних підприємств.

Варіант 16

- 1) Охарактеризуйте поведінку щодо інновацій фірм-експлерентів, патентів, комутантів і віолентів. Які з них є найпоширенішими в Україні?
- 2) Яким вимогам повинна відповідати фінансова політика підприємства?
- 3) Хто є об'єктами та суб'єктами лізингу?

Варіант 17

- 1) У чому сутність технопарків і якими є шляхи їх виникнення?
- 2) Охарактеризуйте джерела фінансових ресурсів підприємства.
- 3) Охарактеризуйте види інноваційних проектів.

Варіант 18

- 1) У чому сутність бізнес-інкубатора і які послуги він може надавати?
- 2) Охарактеризуйте стадії фінансування та елементи інноваційної програми.
- 3) Опишіть відмінності між оперативним і фінансовим лізингом?

Варіант 19

- 1) Чи перспективними є бізнес-інкубатори в Україні? Що дає підстави для такого висновку?
- 2) Опишіть групи інвестицій для фінансування інноваційних програм.
- 3) З якою метою складають бізнес-план інноваційного проекту? Які розділи він охоплює?

Варіант 20

- 1) За яких умов можливе виникнення технополісів?
- 2) Охарактеризуйте джерела фінансових ресурсів підприємства.
- 3) Опишіть роль підприємця і підприємництва в інноваційному процесі.

Варіант 21

- 1) Охарактеризуйте джерела інноваційних можливостей за П. Друкером. Наведіть приклади.
- 2) Охарактеризуйте види ліцензій.
- 3) Як розраховують термін окупності інвестицій, спрямованих на реалізацію інноваційного проекту?

Варіант 22

- 1) Охарактеризуйте типи державної інноваційної політики. Від чого залежить їх вибір?
- 2) З якою метою визначається точка беззбитковості інноваційного проекту?
- 3) Які функції виконує торговельна марка? Висловіть власну думку щодо ролі торговельної марки у практиці діяльності підприємства.

Варіант 23

- 1) Що є об'єктами інтелектуальної власності? Охарактеризуйте їх.
- 2) У чому полягає правовий захист комерційної таємниці?
- 3) За якими показниками здійснюють економічну оцінку інновації?

Варіант 24

- 1) Розкрийте сутність франчайзингу. Які вигоди мають суб'єкти франчайзингової угоди?
- 2) Чим визначається ефективність інновацій?
- 3) Яким чином набувається право власності на торговельну марку? Коли це доцільно?

Варіант 25

- 1) Охарактеризуйте методи та інструменти державної інноваційної політики.
- 2) Охарактеризуйте види ефекту від реалізації інновацій.
- 3) Хто такий стратегічний інвестор і чому в ньому зацікавлені вітчизняні підприємства?

Варіант 26

- 1) Які засоби регулювання інноваційної діяльності використовуються державними структурами різних рівнів управління відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність»?

- 2) Які способи передавання прав на інтелектуальну власність є найпоширенішими? Розкрийте їх сутність.
- 3) Які підприємства відносять до інноваційних в Україні? Наведіть приклади.

Варіант 27

- 1) Які інструменти пільгового оподаткування інноваційної діяльності використовуються у країнах із розвинутою ринковою економікою?
- 2) Які основні джерела інвестицій для фінансування інноваційного проекту?
- 3) Розкрийте сутність понять «інтелектуальна власність», «авторське право», «промислова власність».

Варіант 28

- 1) Опишіть методику оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.
- 2) Яким чином упровадження новацій може вплинути на величину прибутку підприємства?
- 3) У чому полягають особливості стимулювання інноваційної діяльності? Які схеми стимулювання можуть бути використані для розробників нових продуктів?

Варіант 29

- 1) На яких засадах може здійснюватися державна фінансова підтримка інноваційних проектів?
- 2) На чому ґрунтується розрахунок економічної ефективності інноваційного проекту?
- 3) Розкрити особливості SWOT-аналізу та описати методику його проведення.

Варіант 30

- 1) Охарактеризуйте метод оцінювання економічної ефективності інноваційного проекту за показником ЧТВ. Яким чином може бути враховано рівень ризику, що супроводжує проект?
- 2) Вкажіть основні завдання довгострокової та поточної інноваційної політики держави.
- 3) У чому полягають особливості стимулювання інноваційної діяльності? Які схеми стимулювання можуть бути використані для розробників нових методів виконання роботи?

2.2 Практичні завдання

Завдання 1

Вихідні дані

Витрати розробника на проект (С) складають 30 000 грн. Очікуваний економічний ефект (прибуток) замовника (Ет) за проектом визначений у розмірі 150 000 грн. Розрахунковий період прийнятий 1 рік. Розрахункова рентабельність виробництва у замовника складає в даний час 0,20 (прибуток 1 000 000 грн.). Унаслідок реалізації проекту і зміни прибутку і капіталу у замовника очікується рентабельність 0,209 (прибуток 1 100 000 грн.). Прибуток, що встановлюється у відсотках до собівартості науково-технічної продукції (DN) не планується.

Завдання

Розрахувати, відповідно до варіанту завдання, ціну розробки інновацій.

Таблиця 1

Вихідні дані

Варіант	С, грн.	Ет, грн.	П1, грн.	П2, грн.	DN,%
1	45 000	160 000	1 000 000	1 100 000	0,1
2	15 000	150 000	2 000 000	2 120 000	0,1
3	10 000	120 000	1 500 000	1 600 000	0,12
4	35 000	170 000	1 400 000	1 510 000	0,15
5	60 000	250 000	3 000 000	3 100 000	0,2
6	80 000	300 000	3 000 000	3 150 000	0,1
7	20 000	100 000	1 000 000	1 050 000	0,1
8	100 000	500 000	4 000 000	4 350 000	0,2
9	30 000	120 000	2 000 000	2 050 000	0,12
10	50 000	200 000	2 500 000	2 600 000	0,15
11	10000	130000	1 500 000	1 600 000	0,15
12	21000	180000	1200000	1400000	0,2
13	95000	470000	4 000 000	4450000	0,13
14	74800	280000	3550000	3800000	0,1
15	56350	200000	2800000	2850000	0,1
16	58000	210000	2 500 000	2800000	0,18
17	25000	112000	1 000 000	1 050 000	0,17
18	45300	175000	1 000 000	1200000	0,17
19	11000	150000	1 500 000	1 600 000	0,12
20	60000	200000	2600000	2752000	0,1
21	45000	156000	1 000 000	1500000	0,2
22	81000	300000	4000000	4400000	0,11
23	29000	195000	1550000	1700000	0,16
24	33000	215000	3000000	3100000	0,14
25	76000	500000	3 000 000	3 150 000	0,13
26	10800	115000	1500000	1750000	0,2
27	61000	305000	2 500 000	2600000	0,14
28	39050	120 000	3500000	3800000	0,2
29	76150	289000	2500000	2650000	0,2
30	12000	116000	1800000	1900000	0,1

Завдання 2.

Визначте рівень чутливості/стійкості менш ризикованого за даним показником проекту.

Варіант 1

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	250	300
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	220	270

Варіант 2

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	350	400
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	320	370

Варіант 3

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	150	200
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	120	170

Варіант 4

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	450	500
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	420	470

Варіант 5

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	50	100
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	20	70

Варіант 6

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	550	600
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	520	570

Варіант 7

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	230	280
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	210	260

Варіант 8

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	250	300
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	220	270

Варіант 9

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	175	230
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	190	210

Варіант 10

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	310	300
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	280	255

Варіант 11

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	410	400
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	180	155

Варіант 12

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	315	295
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	380	355

Варіант 13

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	211	155
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	243	200

Варіант 14

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	311	255
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	343	300

Варіант 15

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	111	55
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	143	100

Варіант 16

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	158	155
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	243	200

Варіант 17

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	211	243
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	222	340

Варіант 18

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	321	200
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	350	250

Варіант 19

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	211	155
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	243	200

Варіант 20

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	77	89
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	92	120

Варіант 21

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	170	128
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	200	150

Варіант 22

Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	177	211

Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	215	250
Варіант 23		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	411	455
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	443	500
Варіант 24		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	112	550
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	234	600
Варіант 25		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	60	75
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	100	90
Варіант 26		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	80	92
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	82	100
Варіант 27		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	145	155
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	150	200
Варіант 28		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	65	210
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	105	220
Варіант 29		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	211	500
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	243	560
Варіант 30		
Показник	1 проект	2 проект
Ціна за одиницю продукції, грн.	162	220
Гранична ціна за одиницю продукції, грн.	185	260

2.3 Ситуаційні вправи

Спростуйте або обґрунтуйте достовірність твердження, користуючись нормами, затвердженими Законом України «Про інноваційну діяльність»:

1. Суб'єктами інноваційної діяльності не можуть бути фізичні і (або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без

громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність.

2. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності;

3. Рішення про кваліфікування продукту інноваційним приймає Установа чи її регіональне відділення за результатами експертизи.

4. Інноваційною може бути визнана продукція, яка виробляється (буде вироблена) в Україні вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншою аналогічною продукцією, представленою на ринку, є конкурентоздатною і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

5. Інноваційна продукція не може бути результатом тиражування чи застосування інноваційного продукту.

6. Інноваційною продукцією не може бути визнано інноваційний продукт, якщо він не призначений для тиражування.

7. Державна реєстрація інноваційних проектів не здійснюється.

8. Необхідною умовою занесення проекту до Державного реєстру інноваційних проектів є його кваліфікування.

9. Інформація про занесення інноваційного проекту до Державного реєстру інноваційних проектів публікується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності у його бюлетені.

10. Інноваційна діяльність - діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг;

Спростуйте або обґрунтуйте достовірність твердження, користуючись нормами, затвердженими Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»:

11. Наукові установи включаються Міністерством України у справах науки і технологій до Державного реєстру наукових установ за умови проходження державної атестації.

12. Наукові установи, включені до Державного реєстру наукових установ не користуються податковими пільгами відповідно до законодавства України; можуть змінювати наукову і науково-технічну діяльність на інші види діяльності

13. Держава не забезпечує бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону)

14. Державний інноваційний фонд підпорядковується Міністерству України у справах науки і технологій.

15. Наукова і науково-технічна експертиза є невід'ємним елементом державного регулювання та управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності і проводиться відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу»

16. У разі порушення права інтелектуальної власності його захист не може здійснюватися в судовому порядку.

17. Обмеження у сфері міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва встановлюються законодавством України.

18. Державна атестація наукових установ провадиться не менше одного раз у на п'ять років.
19. Державній атестації підлягають наукові установи усіх форм власності, що внесені або претендують на внесення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.
20. Рішення про віднесення наукових об'єктів до таких, що становлять національне надбання, приймає Кабінет Міністрів України за поданням Міністерства України у справах науки і технологій.

Спростуйте або обґрунтуйте достовірність твердження, користуючись нормами, затвердженими Законом України «Про науково-технічну інформацію»:

21. Науково-технічна інформація відповідно до чинного законодавства не є об'єктом права власності.
22. Право власності на науково-технічну інформацію, створену кількома громадянами або юридичними особами, визначається договором, укладеним між творцями цієї інформації.
23. Держава з метою створення та розвитку національної системи науково-технічної інформації забезпечує створення державних мереж первинного збирання, обробки та зберігання усіх видів науково-технічної інформації.
24. Держава не сприяє відкритості та загальнодоступності науково-технічної інформації.
25. Держава не сприяє формуванню, зберіганню і ефективному використанню державних ресурсів науково-технічної інформації.
26. Суб'єктами відносин не є державні органи, органи місцевого і регіонального самоврядування, юридичні особи та громадяни України, міжнародні організації, іноземні юридичні особи і громадяни та особи без громадянства.
27. Науково-технічна інформація, що є об'єктом права приватної або інших форм власності, може переходити в державну власність у разі передачі її до відповідних державних банків даних, фондів або архівів на договірній основі.
28. Не може використовуватись форма передачі інформації на зберігання або використання без передачі прав власності в повному обсязі.
29. Власник здійснює своє право щодо науково-технічної інформації самостійно або через посередника.
30. Відносини між власником і посередником регулюються договором.

3 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є формою контролю засвоєння знань слухача-заочника, яка виконується після самостійного опрацювання рекомендованого матеріалу.

Зміст теоретичного питання викладати стисло, чітким розбірливим почерком. Виконання кожного нового завдання слід починати з нової сторінки.

Робота повинна мати таку структуру:

1. Титульна сторінка;
2. Номер варіанту, зміст завдань;
3. Виконані завдання;
4. Список використаної літератури в алфавітному порядку;

5. Дата виконання та підпис виконавця.

При розрахунку задачі приводиться умова задачі і індивідуальні початкові дані. Розрахунки супроводжуються необхідними формулами, з розшифровкою вхідних в них позначень. Сторінки роботи слід пронумерувати, писати акуратно, без помарок. Недбало оформлені роботи повертаються студентові без розгляду. Студенти, що не отримали залік по контрольній роботі, до екзамену з курсу не допускаються.

www.klapau.kr.ua

Зразок оформлення титульної сторінки:

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного Університету
Кафедра менеджменту та економіки

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Управління інноваціями»

Викладач:

_____

Виконав:

Студент групи _____

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____

(підпис, дата)

Домашня адреса:

_____

_____

Кіровоград 20__

4 ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

- 1) Визначення інновації. Види інновацій.
- 2) Ознаки, покладені в основу класифікації інновацій.
- 3) Поняття про інноваційний процес. Модель інноваційного процесу.
- 4) Інноваційний менеджмент. Стадії інноваційного менеджменту.
- 5) Продуктові та процесні інновації.
- 6) Класифікаційні групування інновацій.
- 7) Сфери організаційної діяльності інноваційних процесів.
- 8) Організаційні форми малих інноваційних фірм та їх основні функції.
- 9) Взаємозв'язок інновацій та попиту на продукцію в умовах стабільної, плідної та мінливої технологій.
- 10) Роль технопарків у стимулюванні малого інноваційного підприємництва.
- 11) Законодавча база технопарків і технополісів.
12. Принципи побудови фінансово-промислових груп.
- 13) Організація технологічного ланцюжка фінансово-промислової групи. Основні етапи.
- 14) Конкурсний добір учасників технологічного ланцюжка фінансово-промислової групи.
- 15) Критерій технологічної цінності підприємства.
- 16) Організація технологічного процесу у фінансово-промисловій групі.
- 17) Принципи вертикальної та горизонтальної корпорації.
- 18) Делегування повноважень у фінансово-промисловій групі.
- 19) Методи розрахунку корпоративної ефективності роботи окремої команди.
- 20) Контроль функціонування технологічного ланцюжка фінансово-промислової групи. Показники ефективності та загальні методи їх обчислення.
- 21) Визначення “вузького” місця функціонування фінансово-промислової групи.
- 22) Планування та принципи розробки інноваційної стратегії підприємства.
- 23) Взаємозв'язок інноваційної стратегії з життєвим циклом продукту.
- 24) Циклічність інноваційної стратегії підприємства.
- 25) Методи визначення тенденцій розвитку інноваційних ідей.
- 26) Структурно-морфологічний аналіз та методи визначення характеристик публікаційної активності.
- 27) Методи визначення тенденцій розвитку інноваційних ідей.
- 28) Метод виявлення груп патентів із сім'ями патентів-аналогів.
- 29) Побудова структури міжнародної патентної класифікації.
- 30) Основні етапи процесу підготовки масивів вихідної інформації для визначення інноваційної політики компанії.
- 31) Моделі вибору стратегії компанії.
- 32) Основні цілі інноваційної стратегії.
- 33) Визначення поняття “технологія” у широкому значенні.
- 34) Види технологій та їх ознаки.
- 35) Мови для відображення інтелектуальної сутності технології.
- 36) Виробничі системотехнології як об'єкт управління.
- 37) Головний об'єкт управління для інноваційного менеджера.
- 38) Показники ефективності технології.

- 39) Особливості управління виробництвом енергопродуктів.
- 40) Види продукції енергопідприємств, які виробляють енергію.
- 41) Енергозаощаджувальна державна політика.
- 42) Механізми енергозбереження.
- 43) Особливості управління виробництвом матеріальних продуктів.
- 44) Проблеми й особливості управління інформаційними технологіями.
- 45) Управління персоналом інноваційної організації. Мотивація, режими праці, цільові групи.
- 46) Кадрове планування в інноваційній організації.
- 47) Управління дослідним проектом. Типи дослідних проектів.
- 48) Управління процесом створення нового виробу. Основні стадії та їх зв'язок із стадіями життєвого циклу продукту.
- 49) Функціонально-вартісний аналіз інноваційного об'єкта, його етапи.
- 50) Завдання та основні методи експертизи інноваційних проектів. Методи експертизи.
- 51) Принципи здійснення експертизи інноваційних проектів у рамках Організації економічного співробітництва і розвитку.
- 52) Методи відбору оптимального варіанта інноваційного проекту. Принципи системного підходу.
- 53) Показники прибутковості інноваційного проекту.
- 54) Способи зниження ризику інноваційного проекту.
- 55) Види ефекту від реалізації інновацій.
- 56) Основні показники загальної економічної ефективності інновацій.
- 57) Ефект від виходу інноваційної технології на зовнішній ринок.
- 58) Загальнодержавне значення інновацій для економіки та національної безпеки держави.
- 59) Основні функції державних органів в інноваційних процесах.
- 60) Основні аспекти державної інноваційної політики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Література основна та додаткова

1. Закон України «Про інноваційну діяльність».
2. Закон України «Про науково-технічну інформацію».
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу».
4. Закон України «Про основи державної політики в сфері пауки і науково-технічної діяльності».
5. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
6. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
7. Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України.
8. Балабанов П.Т. Инновационный менеджмент. – М. – Минск, 2001. – 303 с.
9. Бойко-Бойчук Л.В. Поняття «Соціальна інновація»: типи визначень, приклади застосування// Наука та інновації, 2009. Т. 5.- № 3 - С. 94–99.
10. Бубенко П.Т. Інституційна динаміка просторової організації економічного розвитку: Монографія. – Х. ХНАМГ, 2008. – 295 с.
11. Буш Г. Рождение изобретательских задач. -Рига: Лиесма, 1976.
12. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2004.
13. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440с.
14. Горемыкин В. А. Лизинг. Учебник. Изд. 2-е, исправленное и дополненное. - М.: Инф. изд. дом «Филинь», 2005. - 994 с.
15. Гриб В.В., Римарева Л.М. Вибір способу фінансового інвестування: лізинг чи кредит. – Режим доступу: <http://intkonf.org/grib-vv-rimareva-lm-vibirsposobu-finansovogo-investuvannya-lizing-chi-kredit/>
16. Збаразька Л.О., Рижиков В.С., Єрфорт І.Ю., Єрфорт О.Ю. Управління проектами. Навч. посібник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 168 с.
17. Инновационный менеджмент. В кн.: Менеджмент организации: Уч. пособие / Под ред. З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – М., 1995.
18. Инновационный менеджмент. Учебник / Под ред. С. Д. Ильенковой, – М.: ЮНИТИ, 1997. - 306 с.
19. Информационные технологии в бизнесе / Под ред. М. Желены. – СПб: Питер, 2002. -1120 с.
20. Кардаш В. Я., Павленко І. А., Шафалюк О. К. Товарна інноваційна політика: Підручник. — К.: КНЕУ, 2002. — 266 с.
21. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с.
22. Макаренко І.П. Інформація і час в еволюційних процесах економічних систем – Режим доступу: <http://iee.org.ua/ua/pub/p64>
23. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 295 с.
24. Морозов Ю.П., Гаврилов А.И., Городнов А.Г. Инновационный менеджмент: Уч. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 471 с.

25. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика: Учебник / Л.С.Барютин и др.; под ред. А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. 2-е изд. перераб. и доп. — М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. - 518 с.
26. Павленко І.А., Гончарова Н.П., Швиданенко Г.О. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч.-метод. Посібник.. – К.: КНЕУ, 2002. – 150 с.
27. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: методы таксономии и факторного анализа / Пер. с пол. В.В. Иванова. – М.: Статистика, 1980.-151с.
28. Провайдинг інновацій: Підручник / М.П. Денисенко, А.П.Гречан, М.В. Гаман та ін.; за ред. проф.. М.П. Денисенка. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 448 с.
29. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.
30. Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. Менеджмент: теорія та практика: підручник для вузів. - Тернопіль: Карт-бланш, 1997. - 456 с.
31. Инновационный менеджмент: Учебник для Вузов / С.Д.Ильенкова и др. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ,1997. – 327 с.
32. Титов В.В. Системно-морфологический подход в технике, науке, социальной сфере. - Режим доступа: <http://www.serendip.boom.ru>
33. Тищенко О.М., Дуленко А.Л., Петрова Н.Б. Визначення рівня конкурентоспроможності сфери туризму в регіонах України. Соціально-економічне розв'язання України і її регіонів: проблеми науки і практики: Монографія/ Под ред. д-ра екон. наук., проф. Пономаренко В.С., д-ра екон. наук., проф. Кизима Н.А., д-ра екон. наук., доц. Раевневої Е.В. – Х.: ФЛП Либуркіна Л.М.; ІД «ІНЖЕК»,2009. – 464с.
34. Тищенко О.М., Петрова Н.Б., Князев С.И. Инновационные аспекты у стратегическом управлении электроэнергетикой Украины. Інновації: проблеми науки та практики: Монографія / Під ред. В.С. Пономаренка, М.О. Кизима, О.М.Тищенко. – Х.: ФОП «Александрова К.М.», 2008. – 232 с.
35. Тищенко О.М., Райнин И.Л. Комплексный подход к оценке конкурентоспособности и позиционирования предприятий. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: Монографія. – Х.: В.Д. «ІНЖЕК», 2006. – С.135-156.
36. Твисс Б. «Управление научно-техническими нововведениями». - М. «Экономика», 1989. – 250 с.
37. Торкатюк В.І., Шутенко А.Л., Соболева Г.Г. Інноваційна політика науково-технічного розвитку міста. – Х.: ХДАМГ, 2003.
38. Тулуш Л. Д. Податкові важелі та механізми стимулювання інновацій.// Фінанси України, 2006. - № 4. - с. 62-70.
39. Тянь Р.Б. Управління проектами: підруч./ Р.Б. Тянь, Б.І. Холод, В.А. Ткаченко. – К.:ЦНЛ, 2003. – 222 с.
40. Управление исследованиями, разработками и инновационными проектами / Под ред. С.В.Валдайцева. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 1995.
41. Управление организацией: Учебник/Под ред. А.Г.Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А.Саломатина. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 716 с.
42. Управление проектами: справочник для профессионалов / под ред. И.И. Мазура и В.Д. Шапиро. – М.: Высшая школа, 2001. – 875 с.
43. Уткин З.А. Инновационный менеджмент. – М.: АКАЛИС, 1996.

44. Хасбулатов Р.И. Международные экономические отношения, М.: Новости — 1991. – 245 с.
45. Фаминский И.П. Основы внешне-экономических знаний, М.: «Международные отношения» — 1990. – 280 с.
46. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.
47. Федоренко В. Г. і К°. Шляхи підвищення ефективності інвестицій в Україні.: — К.: Науковий світ, 2003.
48. Фісун А.О. Роль функції інвестування інновацій в економічному зростанні.// Фінанси України - - 2007. - № 6. - с. 46-55.
49. Финансово-кредитный механизм стимулирования инновационной деятельности: Уч. пособие/Л.П. Фатъякина, А.Я. Бутыркин, А.Ю. Фатъкин. – М.: ИНИЦ, 1998. –59 с.
50. Хучек М. «Инновации на предприятиях и их внедрение». -М.: «Луч», 1992. – 320 с.
51. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Навч. посібник. – К., 1999.
52. «Экономика и бизнес (теория и практика предпринимательства) ». Под ред. В.Д. Камаева, М.: «Луч», 1993. – 265 с.
53. Ягудин С.Ю. «Малые фирмы инновационной деятельности первичных организаций ВОИР/Теория и практика изобретательства и рационализации и патентно-лицензионной работы. М. «Российский дом знаний», 1991. – 360 с.
54. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) - Fourth Edition / Ed. 2008. Project Management Institute, Drexel Hill.Pennsylvania, 2008.
55. J.W. Hefele. Creative Work and Innovating. -New-York, Rein-holdPublication K°, 1962.

Інтернет-джерела:

1. <http://www.sdip.gov.ua> - сайт Державного департаменту інтелектуальної власності.
2. <http://www.dffd.gov.ua/> - сайт Державного фонду фундаментальних досліджень.
3. <http://www.FreePatentsOnline.com> - безкоштовний онлайнвий каталог патентів з можливістю пошуку.
4. <http://www.rupto.ru/> - сайт Російського агентства патентів і товарних знаків.
5. <http://www.cordis.lu/> - сайт Європейської асоціації трансферу технологій, інновацій та промислової інформації.
6. <http://innopolis.info/> - сайт, присвячений інноваціям та інвестиціям.
7. <http://www.in.gov.ua/> - сайт Державного агентства України з інвестицій та інновацій.
8. <http://www.fasi.gov.ru>- агенція по науці та інноваціях
9. <http://www.sib.inage.ru> – мережева інформаційна база даних. Ринок інноваційних ресурсів.
10. <http://www.innovbusiness.ru> – портал інформаційної підтримки інновацій
11. <http://www.fasie.ru> – фонд сприяння малих форм підприємств науково-технічній сфері.
12. <http://www.technopark.al.ru> - інформація щодо бізнес-інкубаторів та технопарків в Росії та за кордоном.
13. <http://www.extech.ru> - информационные ресурсы ФГУ НИИ РИНКЦЭ.